
2 СИСТЕМА ЗА СПОДЕЛЕНА КАТАЛОГИЗАЦИЯ

Споделената каталогизация в режим онлайн се основава на кооперативно събиране и разделна обработка на данните и дава възможност работата да се разпределя рационално и да се осъществяват икономии при сложния процес на обработка на библиотечните материали. Достатъчно е всяка единица да се обработи веднаж и след това, чрез споделената (кооперирана) база данни COBIB, записът е достъпен онлайн за всички участници в системата.

За споделената каталогизация е характерна тясната връзка между локалните бази данни на отделните библиотеки и COBIB. С въвеждането на новия софтуерен модул COBISS3/Каталогизация тази връзка става още по-близка. Актуализиран е не само потребителският интерфейс, но и самата концепция за споделена каталогизация. Всички корекции и актуализации на библиографските записи в локалните бази данни автоматично се регистрират и в COBIB, докато в софтуерния модул COBISS2/Каталогизация те се въвеждаха по желание на каталогизатора. Единственото изключение в момента са данните, свързани със съдържателната каталогизация. Подготвя се, обаче, въвеждане на локални полета, които се регистрират само в локалните бази данни.

Базите данни съдържат библиографски записи за различни видове материали (монографични публикации, периодични издания, интегриращи ресурси, статии и други съставни части, некнижни материали, по-стари материали), както и записи за публични изяви (събития) за нуждите на поддържането на персонални библиографии на авторите.

За поддържането на библиографии на изследователите в системата COBISS е предвидена *единна типология на документите / произведенията*, на основата на която се класифицират библиографските единици. На всяка библиографска единица се определя вид (оригинална научна статия, обзорна статия, професионална статия, научна или професионална монография, публикуван доклад от научна или професионална конференция и т.н.), който трябва да отговаря на съответното определение.

В COBIB и във всички локални бази данни на участващите библиотеки структурата на общите данни за фонда е еднаква. Локалните бази данни включват също и такива единно структурирани подробни данни за фонда, които са от значение за локалните функции на библиотеките и показването в системата COBISS/OPAC.

За нуждите на обмена на данни в системата COBISS се използват форматът COMARC/B за библиографски данни и форматът COMARC/A за контролни данни, които се основават на формата UNIMARC, както и формата COMARC/H, който е разработен от IZUM. За международен обмен на библиографски данни се използват форматите MARC21 и UNIMARC. Когато системата прилага протокола Z39.50 като клиент, тя включва конверсия от формата MARC 21 във формата COMARC, а когато го прилага като сървър, включва конверсия от формата COMARC във формата MARC 21.

В процеса на споделената каталогизация данните се въвеждат в локалните бази данни и едновременно с това се импортират в COBIB. По правило сървърите са разположени в информационната служба. Едновременно с това се извършва индексирание по около 100 индекса за търсене за библиографски данни, нормативни данни и данни за фонда.

Каталогизатор, който желае да добави запис в локалната база данни, най-напред проверява дали в COBIB вече съществува същия библиографски запис. Ако има запис, той го прехвърля в своята локална база и допълва подробни данни за фонда. Когато в COBIB няма запис, той го създава и го въвежда в COBIB и в локалната база данни.

В процеса на създаване на запис може да се провери, дали той вече съществува в някоя от споделените бази данни в рамките на COBISS.Net.

Когато библиотечно-информационната служба има споразумение с Центъра за ISSN в Париж, при създаването на записи за периодични издания като нормативна база данни се използва международната база данни за ISSN, която е известна като най-пълния и достоверен източник за идентифициране на периодика. Релевантните данни от нея се прехвърлят в COBIB и локалните бази данни. Възможно е библиографски записи да се свалят едновременно в COBIB и в локалните бази данни и от WorldCat чрез сървъра на OCLC и протокол Z39.50, но в такъв случай библиотечно-информационната служба трябва да има специално споразумение с OCLC. Записи може да се свалят и от електронния онлайн каталог на Библиотеката на Конгреса на САЩ.

Може да се извършват и ретроспективни конверсии на машинночетими записи, които са създадени в библиотеката преди включването ѝ в системата COBISS, ако записите покриват минималните критерии за качество и съответствие с формата COMARC. По принцип такива конверсии се извършват само в локални бази данни.

Качеството, еднообразието и консистентността на локалните бази данни в COBIB се осигуряват по различни начини: чрез нормативен контрол на имената на авторите, чрез контрол на дублираните записи, чрез контролните функции на софтуера за формата COMARC, чрез редакцията на записите, чрез общите кодови таблици за всички стандартизирани данни (напр. страни, езици, УДК), чрез локалните кодови таблици за

всички данни, които са еднообразни за библиотеката, чрез автоматични броячи, чрез контрола за уникалност на идентификацията на периодичните издания и т.н., но преди всичко чрез осигуряване на систематичното обучение за създателите на записите, които трябва да получат официално разрешение за тяхната дейност.

Раздели:

- Бази данни
- Библиографски записи
- Контролни записи
- Начин на работа с възстановяване
- Разрешения за споделена каталогизация
- Права